

Retouradres: Postbus 16228 2500 BE Den Haag

Aan de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
De heer drs. W. Koolmees
Postbus 90801
2509 LV DEN HAAG

Datum
7 januari 2019

Onderwerp
Wet pensioenverdeling
bij echtscheiding 2021

Uw kenmerk

Ons kenmerk
MvH/RvZ/MK/bs/
ATR0490/2019-U002

Bijlage(n)

Geachte heer Koolmees,

Op 4 december 2018 is aan ATR voor advies aangeboden het concept van de Wet pensioenverdeling bij echtscheiding 2021. Er is ook internetconsultatie voor de regeling gestart. De reactietermijn voor de adviesaanvraag loopt op 24 januari 2019 af.

De verdeling van pensioenen bij scheiding heeft een wettelijke basis: de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding (Wvps). Naar aanleiding van een motie van het lid Van Weyenberg (D66) is de Wvps geëvalueerd. Uit de evaluatie blijkt dat de wet slechts beperkt gebruikt wordt. Zij is vaak onbekend bij burgers en scheidingsprofessionals. Door de huidige opzet met een meldingsplicht voor ex-partners hebben mensen onvoldoende baat bij de wet. Daarom is gekeken naar wijzigingen in de regelgeving en uitvoering.

Volgens het wetsvoorstel past een conversie als wijze van verdelen van pensioenen beter bij de huidige opvattingen over de verdeling van pensioenen. Bij conversie wordt de pensioenband tussen de ex-partners definitief verbroken. De ex-partner krijgt een eigen aanspraak op ouderdomspensioen, die voor de uitbetaling niet langer afhankelijk is van het in leven zijn van de verdelingsplichtige. Dat betekent dat beide ex-partners beter in staat worden gesteld een eigen financiële planning te maken wat betreft de verdeelde pensioenaanspraak, omdat zij eigen keuzes kunnen maken. Het wetsvoorstel regelt dat conversie de standaard manier van verdelen wordt, maar afwijkingsmogelijkheden blijven bestaan.

In de huidige systematiek van de Wvps moet de verdelingsgerechtigde en/of de verdelingsplichtige het recht op uitbetaling actief regelen bij de betrokken pensioenuitvoerder(s). De verdelingsgerechtigde verkrijgt niet automatisch de uitbetaling van het pensioendeel waar recht op bestaat, maar moet dit regelen via de verdelingsplichtige. Het wetsvoorstel regelt dat een pensioenuitvoerder automatisch overgaat tot verdeling van het ouderdomspensioen door conversie, tenzij de ex-partners aangeven afgesproken te hebben het pensioen niet te verdelen (opt-out) of dat zij een afwijkende afspraak over de verdeling van het ouderdomspensioen hebben gemaakt.

Contact

Rijnstraat 50
2515 XP Den Haag

Postbus 16228
2500 BE Den Haag

T (070) 310 86 66
info@atr-regeldruk.nl

www.atr-regeldruk.nl

Toetsingskader

ATR beoordeelt de gevolgen voor de regeldruk aan de hand van het volgende toetsingskader:

1. Nut en noodzaak: is er een taak voor de overheid en is regelgeving het meest aangewezen instrument?
2. Zijn er minder belastende alternatieven mogelijk?
3. Is gekozen voor een uitvoeringswijze die werkbaar is voor de doelgroepen die de wetgeving moeten naleven?
4. Zijn de gevolgen voor de regeldruk volledig en juist in beeld gebracht?

1. Onderbouwing nut en noodzaak

Nut en noodzaak van de nieuwe wet zijn in de toelichting duidelijk beschreven. De wet is bedoeld de knelpunten op te lossen die uit de evaluatie van de huidige wet zijn gebleken. Het doel van de wet is om het verdelen van pensioenrechten bij een scheiding te bevorderen, waardoor het non-gebruik afneemt. Bovendien moet de regeling van de verdeling beter aansluiten bij de huidige maatschappelijke opvattingen over pensioenen. Het pensioen wordt bij echtscheiding in het vervolg standaard verdeeld, tenzij er afwijkende afspraken zijn gemaakt. Is er op dit moment nog actie van de burgers nodig om tot een verdeling te komen, in het vervolg is er een (actieve) verdeelplicht voor de pensioenuitvoerder. De beschrijving van nut en noodzaak van elk der wijzigingen is toereikend en geeft geen aanleiding tot het maken van opmerkingen.

2. Minder belastende alternatieven

Het initiatief voor de verdeling van het pensioen ligt thans bij de betreffende partners. Zij hebben met regeldruk te maken in de vorm van een meldingsplicht. Na de voorliggende wijziging van de wet komt het bij de pensioenuitvoerder te liggen. De regeldruk verschuift dan naar de pensioenuitvoerder (actieve verdeelplicht). Na een signaal uit de Basisregistratie Personen (BRP) over de echtscheiding is de pensioenuitvoerder gehouden tot conversie over te gaan, tenzij de ex-partners melding doen van afwijkende afspraken. Het aantal verdelingen van pensioenen neemt hierdoor toe. De nieuwe wet leidt dus tot een minder belastende verdeling voor burgers, maar tot meer regeldruk voor de pensioenuitvoerders. Dit laatste komt overigens vooral ook doordat in meer gevallen dan nu tot een verdeling moet worden overgegaan. Het college ziet met de nieuwe uitgangspunten van de wet geen mogelijkheden voor minder belastende alternatieven.

3. Werkbaarheid en merkbaarheid

Voor burgers is de nieuwe regeling beter uitvoerbaar en werkbaar geworden, omdat met de wet het ingewikkelde meldingsformulier (per scheiding gemiddeld 3,4 formulieren) komt te vervallen. Dat scheelt gemiddeld 3,4 formulier bij een echtscheiding, omdat er gemiddeld 3,4 pensioen-aanspraken bij een echtscheiding betrokken zijn. De pensioenuitvoerders krijgen als gevolg van de wet met twee effecten te maken. Allereerst neemt het aantal verdelingen toe, omdat het uitgangspunt van de wet "verdelen, tenzij" is. Ook zijn er extra inspanningen vereist, omdat verevening niet meer de standaardmethode is maar conversie. Deze laatste verdeelmethode is op zich niet nieuw voor uitvoerders, maar het gebruik ervan is thans nog zeer beperkt. De toename van het aantal verdelingen met als verplichte methode de conversie heeft tot gevolg dat de uitvoerders het conversieproces automatiseren.

Zowel grote als kleine uitvoerders zijn in staat om uitvoering te geven aan de conversiemethode. Er is een ruime invoeringsperiode, omdat de inwerkingtreding per 1 januari 2021 is voorzien. De uitvoerders zijn echter nog wel in overleg met uw ministerie over de bij de conversie te hanteren rekenregels. Die zullen in lagere regelgeving worden vastgelegd. Gezien het voorgaande geven de werkbaarheid en uitvoerbaarheid geen aanleiding tot het maken van opmerkingen. De toelichting besteedt er voldoende aandacht aan.

De wijzigingen in de regeldruk zullen voor burger en pensioenuitvoerder merkbaar zijn. Voor de burger komt het complexe meldingsformulier te vervallen. Pensioenuitvoerders krijgen met een toename van de verdelingen te maken, terwijl zij ook hun logistieke proces moeten aanpassen. De toelichting beschrijft deze gevolgen op toereikende wijze.

4. Berekening regeldruk

Bij de voorbereiding van het wetsvoorstel is nagegaan of sprake is van regeldrukeffecten. De verantwoording van de effecten is opgenomen onder het kopje 'Regeldruk' (paragraaf 7 van de toelichting). De paragraaf beschrijft op handelniveau de gevolgen voor de regeldruk van pensioenuitvoerders. Het berekent ook de omvang van de gevolgen voor de eerstvolgende vijf jaar. Ook geeft het aan wat de omvang uiteindelijk structureel – dus na afloop van de eerste vijf jaar - zal zijn. De wet leidt uiteindelijk tot een structurele toename van de regeldruk met € 1,7 miljoen. De toename is vooral het gevolg van de toename van het aantal verdelingen. Er zijn eenmalige regeldrukgevolgen ter hoogte van € 3,6 miljoen. De beschrijving en berekening voor pensioenuitvoerders zijn zeer uitgebreid en mede gebaseerd op de uitkomsten van een onderzoek door onderzoeksbureau SEO. Beschrijving en berekening van de gevolgen voor de pensioenuitvoerders geven geen aanleiding tot het maken van opmerkingen.

Voor burgers vermeldt de toelichting dat er een eenmalige toename van de regeldruk is door eenmalige kennisnemingskosten. In geval van echtscheiding moeten burgers namelijk kennis nemen van de nieuwe regels. De nieuwe regeling komt echter in de plaats van de oude, waarvan de kennisname komt te vervallen. Per saldo is er geen sprake van een eenmalige toename. In zoverre is aanpassing van de toelichting gewenst. Verder vervalt de meldingsplicht. Dit betekent dat er jaarlijks bij circa 25.000 echtscheidingen geen melding meer hoeft plaats te vinden. In de toelichting ontbreken een beschrijving en berekening van het wegvallen van het meldingsformulier. Ook in dit opzicht is een wijziging van de toelichting nodig.

4.1 Het college adviseert de toelichting op de gevolgen van de regeldruk op bovenstaande punten aan te passen.

Dictum

Nut en noodzaak van de nieuwe regeling zijn duidelijk en adequaat in de toelichting gemotiveerd. Een minder belastend alternatief is niet aan de orde en het wetsvoorstel is voldoende op werkbaarheid en uitvoerbaarheid getoetst. Wel is een aanpassing van de regeldrukparagraaf gewenst, voor zover deze betrekking heeft op de gevolgen voor burgers.

Daarom is het dictum:

Het wetsvoorstel indienen, nadat met het adviespunt rekening is gehouden.

Het college vertrouwt erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en verneemt graag van u op welke wijze u met onze adviespunten rekening hebt gehouden. Het college verzoekt u het aangepaste en definitieve voorstel toe te sturen, opdat het kan beoordelen of een aanvullende zienswijze noodzakelijk is.

Hoogachtend,

w.g.

M.A. van Hees
Voorzitter

R.W. van Zijp
Secretaris